

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA KREATIV TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISHDA ART-TERAPIYANING TA'SIRI

Jumayev Umedjon To'raqulovich

Buxoro davlat universiteti, Jismoniy madaniyat va pedagogika fakulteti Maktabgacha ta'lim kafedrası o'qituvchisii

Annotatsiya: Ushbu maqola, asosan, art-terapiyada badiiy vosita bo'lgan ultra yengil loyning xususiyatlarining autistik bolalarning idroki, diqqati, xotirasi, tasavvuri va tafakkuriga ta'sirini o'rganadi. Autizmlı bolalar o'ta engil loydan yasalgan materiallarni bepul yaratish orqali ularning sezgilarini taktil va vizual tarzda rag'batlantiradilar. Materiallarni o'rganish ularning e'tiborini va kuzatish qobiliyatini rivojlantiradi va psixologik ma'noda eksperimental «men»ni yaratadi. , hissiy idrok rivojlanishini yaxshilaydi. tizim va uch o'lchovli fazo. Bu ma'lum darajada autistik bolalarning ijtimoiyligini yaxshilaydi.

Kalit so'zlar: Art terapiya, maktabgacha ta'lim, ijodkorlik, san'at, yaratish, salomatlik, zamonaviy, imkoniyat, psixologik diagnostika.

ВЛИЯНИЕ АРТ-ТЕРАПИИ НА РАЗВИТИЕ ТВОРЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Джумаев Умеджон Торакулович

Бухарский государственный университет Факультет физической культуры и педагогики, Преподаватель кафедры дошкольного образования

Аннотация: В данной статье в основном рассматривается влияние свойств сверхлегкой глины, которая является художественным инструментом в арт-терапии, на восприятие, внимание, память, воображение и мышление детей с аутизмом. Дети, страдающие аутизмом, стимулируют свои чувства тактильно и визуально, создавая от руки сверхлегкие глиняные материалы. Исследование материалов развивает их внимание и наблюдательность, а также создает экспериментальное «я» в психологическом смысле. , улучшает развитие эмоционального восприятия. система и трехмерное пространство. В определенной степени это улучшает коммуникабельность детей-аутистов.

Ключевые слова: Арт-терапия, дошкольное образование, творчество, искусство, творчество, здоровье, современность, возможности, психологический диагноз.

THE INFLUENCE OF ART THERAPY ON THE DEVELOPMENT OF CREATIVE THINKING IN PRESCHOOL CHILDREN

Dzhumaev Umedjon Torakulovich

Bukhara State University, Faculty of Physical Culture and Pedagogy Teacher at the Department of Preschool Education

Abstract: This article mainly examines the influence of the properties of ultra-light clay, which is an artistic tool in art therapy, on the perception, attention, memory, imagination and thinking of children with autism. Children with autism stimulate their senses tactilely and visually by freehand creating ultra-light clay materials. Exploring materials develops their attention and observation skills, and also creates an experimental self in the psychological sense. , improves the development of emotional perception. system and three-dimensional space. To a certain extent, this improves the communication skills of autistic children.

Key words: Art therapy, preschool education, creativity, art, creativity, health, modernity, opportunities, psychological diagnosis.

Kirish: Darhaqiqat, ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar O'zbekistonda Uchinchi Renessansga poydevor bo'ladi. Shu sababli hozirda mamlakatimizda uzluksiz ta'limni takomillashtirish, farzandlarimizni har tomonlama barkamol insonlar etib tarbiyalash, yuqori malakali pedagog kadrlar tayyorlashni tubdan yaxshilashga alohida e'tibor qaratilmoqda. Ta'lim-tarbiyaning boshlang'ich bo'g'ini bo'lgan maktabgacha ta'lim tizimidagi o'zgarishlardan barchamiz yaxshi xabardormiz. O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimi uzluksiz ta'limning birinchi bo'g'ini ekanligi 1992-yilda Yunesko tomonidan tan olindi.

Asosiy qism: Art-terapiya nima ekanligini bilmagan odamlar ko'p bo'lishi mumkinmi? Art-terapiya, ya'ni badiiy psixoterapiya deb ham ataladi, psixoterapiya usullaridan biri. Keng ma'noda ijodkorlikni rivojlantirishga qaratilgan faoliyatdir. Uning shakllariga quyidagilar kiradi: raqs, musiqa, haykaltaroshlik, kulolchilik, imlo. Psixologik diagnostika va davolash tugallangan. stikerlar, she'riyat, rasm, tasviriy san'at va drama kabi ommaviy axborot vositalari orqali. Tor ma'noda rassomlik san'ati asosan vizual shaklga asoslanadi va terapiyada vosita bo'lib xizmat qiladi. Art-terapiya san'at ijodining boshidanoq bemorlar bilan o'zaro aloqada bo'ladi. San'at yaratish jarayoni va mijozning yaratilgan san'at asariga munosabati

shaxsiy rivojlanish, qobiliyatlar, shaxsiyat, qiziqishlar, ichki tashvishlar va ziddiyatlarni aks ettirishga imkon beruvchi xizmatlardir. Art-terapiyada ekspressiv art-terapiya badiiy ijod va ifoda orqali bir nechta san'at turlarining uyg'unligiga urg'u beradi. Chiziqli rasm, rangli rasm, haykaltaroshlik kabi tasviriy san'at turlari terapevtik ta'sirga ega bo'lib, bemorlarga qulay muhitda bo'lish va o'zini o'zgartirish imkonini beradi.

Har bir bola bebaho marvariddir va biz bolalarga tananing yashirin imkoniyatlarini bo'shatishga va ularning har birining mukammalligi va o'ziga xosligini saqlab qolishga yordam bera olamizmi, bu biz tarbiyachi pedagoglarga bog'liq.

Har bir insonning o'ziga xosligi shubhasizdir, lekin bolalarda o'ziga xosligini taqdim etish qobiliyati hali rivojlanmagan va ko'pincha uyatchanlik, aloqa yetishmasligi, bolalikdagi tajovuzkorlik, nizolar va tashvishlar bolaning ochilishiga to'sqinlik qiladi. Bu holat bolaning ichki tajribalaridan kelib chiqadi.

Xalqaro salomatlik assotsiatsiyasining ma'lumotlariga ko'ra, salomatlik - bu to'liq jismoniy, ruhiy va ijtimoiy farovonlik holati. O'ylaymanki, salomatlikning asosiy mezon insonning o'zi va atrof-muhit bilan uyg'unligi, shuningdek, nafaqat boshqa odamlarning, balki o'zinikini ham tushunish qobiliyatidir, degan bayonotga hech kim qarshi chiqmaydi.

Agar zamonaviy jamiyatda sodir bo'layotgan voqealarni tahlil qiladigan bo'lsak, aql va ilmiy bilimlarning ijtimoiy nufuzi keskin oshganini ko'ramiz. Bu bilan bog'liq bo'lgan ota-onalar va maktabgacha ta'lim tashkilotlari ota-onalarning buyurtmalarini bajarish, bolalarga ko'proq bilim berish, ularni o'qish, yozish va hisoblashni o'rgatish istagi hamisha ishning ustivor qismi bo'lib kelmoqda. Ammo intellektual rivojlanishga haddan tashqari qiziqish bolaga katta yuk bo'lishi bilan bog'liq va bolalarning jismoniy va ruhiy salomatligi yomonlashishining sabablaridan biridir. Bundan tashqari, ko'pincha tafakkurni rivojlantirishga qaratilgan pedagogik e'tibor bolaning hissiy, ma'naviy va axloqiy mohiyatini ikkinchi darajali qadriyatga aylantiradi. Natijada, zamonaviy bolalar 10-15 yil oldingi tengdoshlariga qaraganda ancha ko'p narsani bilishadi, lekin hayratlanish va hamdardlik zaif va kasallarga yordam berishga intilish ehtimoli kamroq.

Art-terapiya va tengdoshlar bilan munosabatlarni yaxshilash

Art terapiya - san'at faoliyati orqali psixologik qiyinchiliklarni boshdan kechirayotgan odamlarning psixologiyasini tashxislash va davolash uchun san'atdan vosita sifatida foydalanadigan psixoterapiya sohasi. Art-terapiyaning kichik sohasi bo'lgan guruh art-terapiyasi guruhlarning o'zaro munosabatlarining roli asosida ishonchli va qabul qiluvchi muhitda individual munosabatlar va xatti-harakatlar, individual o'sish va rivojlanish, shaxslararo munosabatlarni rivojlantirish qobiliyatlaridagi o'zgarishlarni rag'batlantirish maqsadida amalga oshiriladi. Art-terapiya usullari dinamik guruh maslahatining xususiyatlariga kiritildi. Hamdardlik va muloqot uchun tengdoshlar o'rtasidagi munosabatlarda yaxshi o'zaro ta'sirga erishish uchun o'zaro ta'sirning turli texnik jihatlari talab qilinadi va odamlar boshqalar bilan munosabatlarni qanday shakllantirishi va boshqalarning turli ehtiyojlariga qanday javob berishni o'rganish hamma narsadan muhimroqdir. Guruh terapiyasida chizmalar insonning ichki dunyosidagi his-tuyg'ularini erkin ochib beradi va ayni paytda til orqali duch keladigan hissiy inqirozlarga qarshi bufer bo'lib xizmat qiladi. Aksariyat maktabgacha yoshdagi bolalar tengdoshlari va kattalar bilan qanday muloqot qilishni bilishmaydi. Amaliyotda ushbu muammoga duch kelganda, biz tarbiyachilar sifatida maktabgacha yoshdagi bolalarning ruhiy salomatligini yaxshilashga yordam beradigan yangi samarali usullar va usullarni izlash bilan bolaning hissiy sohasini rivojlantirish bilan bog'lab borishimiz lozim.

Sharq donoligiga ko'ra, «minglab so'z bilan ifoda eta olmaydigan narsani rasm ifodalaydi». V.S. Muxina va boshqa tadqiqotchilarning fikriga ko'ra, bolalar uchun rasm chizish - bu san'at emas, balki nutq. Har bir chiziq va har bir rangning o'ziga xos xususiyati, o'ziga xos kayfiyati bor, ularning yordami bilan bola ichidagi hamma narsani yetkazadi. Bularning barchasi art-terapiya bolaning hissiy sohasini rivojlantirish bilan chambarchas bog'liqligini va uni takomillashtirish turlaridan biri ekanligini ko'rsatadi. Chizish orqali Bola o'zini quvonch, o'zaro tushunish va muvaffaqiyatga to'la ertakda topadi, ushbu masalani o'rganish jarayonida biz art-terapiya usullaridan foydalanish bir vaqtning o'zida bir nechta muammolarni hal qilish imkonini berishini payqaymiz:

1. Emosional sohani barqarorlashtirish orqali bolaning ruhiy salomatligini mustahkamlash.
2. Irodani, his-tuyg'ularini va his-tuyg'ularini boshqarish qobiliyatini rivojlantirish.
3. Bolaning ichki salohiyati va ijodiy faoliyatini rivojlantirish.

Biz uzoq muddatli rejani ishlab chiqdim, uning mashg'ulotlarini badiiy terapevtik elementlar, ya'ni mashqlar, o'yinlar, ertaklar bilan to'ldiramiz, bu bizga psixologik qulaylik muhitini va hissiy-sensual munosabatni yaratishga imkon beradi. bola atrofidagi dunyoni yadachiroyliroq tasavvur qila boshlaydi bu esa art terapevtik metodning samara bera boshlaganligining yaqqol misoli bo'la oladi. Ushbu usul tasviriy san'an va chizishning o'z-o'zidan paydo bo'lishini ta'minlaydi va bolalarga badiiy material va texnikani tanlash erkinligini his qilish imkonini beradi.

Biz bolalarni g'ayrioddiy rasm chizish va applikasiya usullariga qiziqtirishga harakat qilamiz bu ijodkorlikning namoyon bo'lishini rag'batlantiradi, o'ziga ishonchni his qilish va muvaffaqiyatga erishish

uchun vaziyatni yaratish imkonini beradi. Biz bolalar bilan olib boradigan har bir mashg'ulotda badiiy terapevtik mashqlar, vazifalari va texnikalari mavjud. Masalan, ranglar bilan o'yinlar: biz bolaga yoqadigan ranglar bilan chizamiz; Biz yoqtirmaydigan ranglar bilan bo'yashamiz. Bolalar tasvirlamoqchi bo'lgan narsalarni, bu rangda nimani ko'rishlarini chizishadi. Chiziqlar bilan o'yinlar, shuningdek, bolaning ichki holatini ifodalash va kayfiyatini ko'rsatishga yordam beradi, o'z qarashlari va sodir bo'layotgan narsalarga munosabatini tushunishni rivojlantirishga yordam beradi.

Badiiy faoliyat uchun belgilar yoki ob'ektlarning kesilgan shakllaridan foydalangan holda, bolalarga ularni «jonlantirish» uchun to'liq erkinlik beriladi. Bundan tashqari, art-terapiya munosabatlarni o'rnatish usulidir. San'at vositalari orqali inson nafaqat o'zini namoyon qilishi, balki o'zi va boshqa odamlar haqida ham ko'proq ma'lumotga ega bo'lishi mumkin. Ijodkorlikda inson hayotda qo'llashi mumkin bo'lgan yangi tajribaga ega bo'lib, uning boshqa odamlar bilan muloqotini osonlashtiradi.

Mashg'ulotlardan tashqari, art-terapiya elementlari boshqa mashg'ulotlarda ham qo'llaniladi va har bir bola atrofdagi dunyoning rang-barangligi va voqealarini qanday zavq bilan va qanchalik boshqacha qabul qiladi. Bolaning ruhiyatida o'zgarishlar kuzatiladi qanday g'ayrioddiy imkoniyatlarni yuzaga chiqaradi. Bu sehrli o'lka art-terapiya deb ataladi. U yerda bola o'zi bo'lishni o'rganadi, boshqalarning his-tuyg'ularini tushunishni boshlaydi va hissiyotlarni aloqa vositasi sifatida ishlatadi. Ertaklarda yashovchi yaxshilik va yomonlikka adolatli munosabat, musiqaning jozibali va hayratlanarli ohanglari, shuningdek, buyuk rassomlar va bolalarning o'z asarlarining boy tasvirlari va ranglari qiyinchiliklarni yengishimizga yordam beradi. Har bir bolaning qalbiga maxsus kalitlarni topish muhim. Bolaning ichki dunyosini yorqin taassurotlar bilan to'ldirish, unga turli texnika va chizish usullarini o'zlashtirishga yordam berishdan iborat. Barcha bolalar chizishni yaxshi ko'radilar, o'zlarining kichik asarlarida ular atrofdagi dunyoga bo'lgan munosabatini bildiradilar va o'zlarining «men» ni ifodalash imkoniyatini beradilar.

Ko'pincha kundalik ongda ijodiy qobiliyatlar turli xil badiiy faoliyat turlari, chiroyli chizish, she'r yozish, musiqa yozish va hokazo qobiliyatlari bilan belgilanadi. Ijodiy qobiliyat tushunchasi «ijodkorlik», «ijodiy faoliyat» tushunchalari bilan chambarchas bog'liq. Ijodiy faoliyat deganda biz insonning badiiy faoliyatini tushunamiz, buning natijasida yangi narsa paydo bo'ladi - bu tashqi dunyodagi ob'ekt yoki dunyo haqida yangi bilimlarga olib keladigan tafakkur qurilishi yoki unga yangi munosabatni aks ettiruvchi tuyg'u. Ijodiy hayotga bo'lgan munosabat o'zgaruvchan sharoitlarga dosh berishga, taslim bo'lishga emas, balki ularga hukmronlik qilishga yordam beradi. Ijodkorlikni tarbiyalash bolaga noma'lum vaziyatlar va o'zgarishlarni bartaraf etish va ularni ongli ravishda yengish uchun zarur bo'lgan fazilatlar va qobiliyatlarni beradi. Ijodkor bola atrofdagi dunyo bilan doimiy aloqada bo'lib, unda faol ishtirok etadi. Ijodkorlik u yoki bu darajada har bir insonda mavjud, o'zining ko'p jihatlari – moslashuvchanligi, ochiqligi, tajribaga moyilligi, xushmuomalaligi, hazil-mutoyibasi bilan fan va san'atdagi, umuman, insoniy munosabatlardagi jarayonlarning umumiy jihati hisoblanadi. Ijodni shunday tarbiyalash kerakki, vaqt o'tishi bilan u hayotiy munosabatga aylanadi, bu bizga bir tomondan, tanish va yaqinda yangi narsalarni ko'rishga imkon beradi, ikkinchidan, yangi va noma'lumga duch kelishdan qo'rqmaslik. Psixologik-pedagogik adabiyotlarni o'rganishimiz shuni ko'rsatadiki, ijodiy rivojlanish vazifasi shaxsning umumiy tuzilishining tarkibiy qismlaridan biridir. Uning rivojlanishi umuman bolaning shaxsiyatini rivojlantirishga yordam beradi.

Maktabgacha yoshdagi davrida shaxsiyat rivojlanishining asoslari belgilangan tartibda qo'yiladi va o'z-o'zini rivojlantirish va o'z-o'zini takomillashtirish uchun ijodiy qobiliyatlar shakllanadi, keyin ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishning muhim sharti zamonaviy uslub va usullarning o'ylangan kombinatsiyasi hisoblanadi. Art-terapiya turlarini batafsil ko'rib chiqsak, shuni aytishimiz mumkinki, «faoliyatning ijodiy tabiati bolaga o'zida yangi narsalarni kashf etishga, o'zini yaxshiroq tushunishga, boshqa odamlar va dunyo bilan munosabatlarini rivojlantirishga yordam beradi.

Har bir bolaning individual xususiyatlarini to'liq o'rganish uchun ushbu tadqiqotning barcha jihatlarini tadqiq qilish va o'rganish kerak. Shu munosabat bilan biz maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini aniqlashga qaratilgan turli mualliflarning usullarini ko'rib chiqdik.

Zamonaviy tarbiyachilar va psixologlar o'z faoliyatlari davomida quyidagi usul va usullardan foydalanishlarini mumkin bu esa quyidagilarni aniqlashga imkon berdi.

- 1) o'yin terapiyasi
- 2) izoterapiya
- 3) qum terapiyasi
- 5) modellashtirish

Adabiyotlarni tahlil qilish va tadqiqot muammosi bo'yicha tajribani umumlashtirish ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish usullaridan biri bu art terapiya ekanligini ko'rsatadi.

Art-terapiya o'zini namoyon qilish va o'zini o'zi bilish qobiliyatini rivojlantirish orqali shaxsning rivojlanishini uyg'unlashtirishdan iborat. U ruhiyatni bemalol davolaydi, sizni atrofingizdagi dunyo bilan tanishtiradi va atrofingizdagi dunyoni go'zal va mehmondo'st ko'rishga imkon beradi. Art-terapiya bolani

o‘z his-tuyg‘ularini va his-tuyg‘ularini modellashtirish, chizish va boshqalar orqali ifoda etishga taklif qiladi. Keling, maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish uchun amaliyotchilar tomonidan qo‘llaniladigan art-terapiya usullarini ko‘rib chiqaylik.

«O‘yin terapiyasi - bu samarasiz faoliyat turi bo‘lib, unda motiv uning natijasida emas, balki jarayonning o‘zida. Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun o‘yin asosiy faoliyatdir. O‘yinlarda bolalar kattalarning mehnat faoliyatiga taqlid qiladilar va turli ijtimoiy rollarni o‘z zimmlariga oladilar. Ushbu bosqichda allaqachon jins bo‘yicha farqlanish sodir bo‘ladi. Bolalarning individual va yosh xususiyatlari o‘yinlarda namoyon bo‘ladi»

«O‘yin terapiyasining asosiy maqsadi bolaga o‘z tajribasini u uchun eng maqbul tarzda - o‘yin orqali ifodalashga yordam berish, shuningdek, qiyin hayotiy vaziyatlarni hal qilishda ijodiy faollik ko‘rsatishdir. O‘yinlar har qanday bo‘sh vaqtda, yakka tartibda yoki bolalarning kichik guruhi bilan o‘ynashi mumkin, ammo ma‘lum qoidalarga rioya qilish kerak. Qoidalar bilan o‘yinlar, raqobatbardosh o‘yinlar, uzoq muddatli qo‘shma o‘yinlar (xotirani, aqlni, nutqni va reaksiyani rivojlantiradi). Dramatizatsiya o‘yinlari, obrazli rolli o‘yinlar, bolalarning konformistik xulq-atvorini bartaraf etishda ozod qiluvchi o‘yinlar («Zumrad va Qimmat» ertakiga asoslangan o‘yin Bu o‘yin tarbiyaviy xususiyatga ega, bolaning nutqini o‘rgatadi va ijodiy moyilliklarga foydali ta‘sir ko‘rsatadi).

Bolalarning ko‘rgazmali xatti-harakatlarini tuzatishda rolli o‘yin (“Oq terak ko‘k tera” o‘yini o‘yin davomida xotira, nutq, aql va fikrlash qanday rivojlanishini yaxshi ko‘rsatadi).

Musiqqa terapiyasi - musiqqa terapiyasi mashqlarining barcha elementlari ulardan nafaqat ritm darslarida bolalarning musiqiy va motorli qobiliyatlarini rivojlantirish vositasi sifatida, balki aqliy jarayonlarni o‘yin o‘rgatish sifatida ham foydalanishga imkon beradi diqqat, xotira, iroda, ijodiy tasavvur va fantaziya, shuningdek, bolalar bog‘chasida pedagogik jarayonni tashkil etishning turli shakllarida dam olish, diqqatni o‘zgartirish yoki psixofizik ohangni oshirish va boshqalar.

Izoterapiya - bu rasm chizish bilan art terapiya. “Art terapiyaning asosiy usullaridan biri bu tasviriy san‘at terapiyasi, birinchi navbatda, rasm chizishdir. U maxsus “signal ranglar tizimi” ga asoslangan, unga ko‘ra texnologiya ishtirokchisi rang orqali o‘zining hissiy holatini bildiradi. Zamonaviy izoterapiya asosan badiiy ijod jarayonidir. Chizmachilik art terapiyasi keng qo‘llaniladi chizish jarayoni va natijasi quyidagi parametrlar bo‘yicha tahlil qilinadi, varaqni to‘ldirish tezligi, chizmada tasvirlangan chiziqlar va shakllarning tabiati, ustun rang ohanglari.

Shunday qilib, ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishda art-terapiya usullarini tahlil qilish asosida biz bolalarning imkoniyatlari va xohishlariga qarab, art-terapiya mashg‘ulotlari o‘qitish funksiyasiga ega bo‘lishi mumkinligini aniqladik. Bola san‘atning yangi shaklini o‘rganadi. Mualliflar tomonidan taqdim etilgan vositalar, ya‘ni o‘yin terapiyasi, rolli o‘yinlar, ochiq o‘yinlar, musiqqa terapiyasi, ertak terapiyasi, har xil turdagi ertaklar, bularning barchasi va boshqa usullar ma‘lum qobiliyatlarni rivojlantirishga yordam beradi. Shuningdek, o‘rganilgan san‘at usullari sizga salbiy his-tuyg‘ularni keltirib chiqaradigan muammolarni yengishga imkon beradi, bu esa oxir-oqibatda ijodiy energiyani sochishga imkon beradi.

San‘at ta‘limi eng muhim maqsadni ilgari surishdir shaxsiy fikrning o‘ziga xosligi. Barcha bolalar tashabbusi va badiiy ta‘lim orqali kechiktirilgan tashabbusni rivojlantirish kerak. Chunki Tashabbusni qo‘llab-quvvatlovchi ta‘lim haqli ravishda doirani o‘z ichiga olgan ta‘limga aylanadi to‘g‘rirog‘i, adolatli.

Bolaning tashabbusi atrof-muhitni har xil qabul qilishda yanada samaraliroq rivojlanishi mumkin. Atrof-muhit holati va o‘qituvchi faol o‘z-o‘zini rivojlantirishga yordam bermaydi inablankstate. Ammo, avvalo mohiyatini e‘tiborsiz qoldiradigan va ijtimoiy talabga ega Psixologiya tomondan taqdimotga haddan tashqari e‘tibor, o‘qituvchining sabab bo‘ldi ta‘limning salbiy darajasi. O‘qituvchi hozir bo‘lgan bolalarning huquqlariga sezgirligini oshirish uchun mayoq bo‘ladi lug‘at bilimi va ijodiy ifoda uchun mos ifoda usuli

boshlang‘ich maktabda butun faoliyati, chunki birinchi navbatda, faol yo‘l-yo‘riq vaqt zarur. Va faqat o‘qituvchining ifodasini rivojlantirmaydi bolalarni o‘qitish metodikasi va bolaning darajasiga qarab o‘rgatishi kerak tomonidan bolalarning irodasini hurmat qilish muhitini yaratadigan ish eng muhimi, bolalarni o‘rgatadigan va jasoratli. O‘qituvchining qobiliyati - bola kinga rahb arlik qilishi, uni erkin ifodalashi va ifodalashi Shaxsiy his-tuyg‘ular va g‘oyalar zudlik bilan talab qilinadi Mavjud bo‘lsa, bolalarning asl ifodasi ko‘tarilishi turli xil materiallardan foydalanish usuli va estetikani rag‘batlantiradigan ifoda texnikasi va turli dasturlarni o‘rganish Rivojlanishga ko‘ra, turli materiallardan foydalanishga bolaning stressga sezgirligi bo‘lishi kerak deb o‘ylaydigan ushbu talabga mos keladigan dastur zarurati Boshlang‘ich maktab jarayonidan boshlab, eng muhim maqsadga erishish uchun ishlab chiqilgan ta‘lim bolada yashirin bo‘lgan rivojlanish tashabbusi nuqtai nazaridan qaraydi va Bolalar ko‘p tajribalar orqali ifodalash qobiliyatini tiklashlari mumkin. O‘qituvchi har xil tajriba va ixtirochilik taqdimotini taklif qilishi kerak, va bolalar mos keladiganini tanlash uchun materialning maxsus sifatini to‘g‘ri tushuning va mavzu bo‘yicha to‘g‘ri motivatsiyaga ega bo‘lgan turli xil ma‘lumotlar va material standartini Bolaning ko‘z darajasini hisobga olgan holda, qiziqishni bildiradigan tanlov rivojlanish holatini qamrab oladi. Shuningdek, bolalar foydalanishi

qiyin bo'lgan mos materiallarni ixtiyoriy tanlaydigan ish ilgari yangi narsalarni boshdan kechirishga e'tibor berish kerak material.

Xulosa: Xulosa o'rnida shuni ta'kidlash lozim-ki, art-terapiyaning korreksion usullar yillar davomida takomillashib bormoqda. Bu esa psixologiya, tibbiyot va pedagogika yo'nalishlari o'rtasidagi o'zaro integratsiyaga xizmat qiladi. Art-terapiyaning bu turi, avvalgilaridan farqli o'laroq, ishtirokchilarni qo'lda yaxshilaydi. Shuningdek, u ijodkorlikni rivojlantiradi, asabiy taranglikni pasaytiradi, tasavvurni rag'batlantiradi va rivojlantiradi va og'zaki bo'lmagan muloqot sohasini faollashtiradi. Plastik terapiya ishtirokchilari o'z tajribalarini ifoda etishlari va dunyoni ko'p sensorli tarzda idrok etishni o'rganishlari mumkin. Bundan tashqari, ular ma'lum vaqt davomida bir vazifani bajarishga diqqatni jamlashni o'rganadilar va bu, natijada, ularni hayotning boshqa sohalarida samaraliroq qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. М.В. Киселева (2006) Арт-терапия в работе с детьми: руководство для детских психологов, педагогов, врачей и специалистов, работающих с детьми. СанктПетербург.
2. Art terapiya - yangi ufqlar / Ed. A.I. Kopitin. - M.: Kogito-Markaz, 2009. - 336 b.
3. Art terapiya // Psixoterapevtik entsiklopediya / Ed. B.D. Karvasarskiy. - SanktPeterburg: Pyotr, 2012. - S.52 - 58.
4. Aytbaeva A.B., Qasen G.A. Art-metodi v obrazovanii. - Almaty: Qazaq universiteti, 2016 - 100 s.
5. Lebedeva L.D. «Praktika art – terapii: podxodы, diagnostika, sistema zanyatii», SPb – 2007.
6. Psixolog v detskom doskolnom uchrejenii: Metodicheskie rekomendatsii k prakticheskoy 7.deyatelnosti/ pod red. T.V. Lavrentevoy.— M.: Novaya shkola, 1996g.— 144s.
8. Dyachenko O. M. «Razvitie voobrajeniya doskolnika», M. – 2008
9. To'raqulovich, Jumayev Umedjon, and Hakimova Nargiza Supxonovna. «Ways to shape a healthy lifestyle in the family of preschool children.» Middle European Scientific Bulletin 11 (2021).
10. To'raqulovich, J. U., Hikmatovna, A. N., & Muhammadovna, R. S. (2021). Theoretical foundations of cooperation between the family and preschool education in the moral and aesthetic development of preschool children. Middle European Scientific Bulletin, 11.
11. To'raqulovich, Jumayev Umedjon, Azimova Nodira Hikmatovna, and Rahmonova Sojida Muhammadovna. «Theoretical foundations of cooperation between the family and preschool education in the moral and aesthetic development of preschool children.» Middle European Scientific Bulletin 11 (2021).
12. To'raqulovich J. U. Innovative Pedagogical Technologies in a Preschool Educational Institution // International Journal of Culture and Modernity. – 2021. – T. 11. – C. 215-218.
13. To'raqulovich, J. U., & Muxitdinovna, A. Z. Features of Speech Development in Children of Middle Preschool Age.
14. To'raqulovich J. U., Muxitdinovna A. Z. Features of Speech Development in Children of Middle Preschool Age.
15. To'raqulovich J. U. O'qituvchi ijodkorligini shakllantirishning pedagogik asosi //Scientific Impulse. – 2022. – T. 1. – №. 4. – C. 1495-1499.